

Voedselbeschikbaarheid voor Nachtzwaluwen

Ruben Evens, Eddy Ulenaers, Doortje Theunissen, Vincent Pironet

universiteit
hasselt

bosland
droomt tussen bos en land

UNIVERSITEIT
GENT

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

TRACING nature
connecting the fields and wildlife

Werkgroep Ongewervelden - 19 Januari 2013 – LIKONA contactdag

Inhoud

- Doelstelling van het onderzoek
- Achtergrond informatie
 - Onderzoeksgebied
 - Nachtzwaluw *Caprimulgus europaeus*
- Methoden
 - Zenderen
 - Lichtvallen en hun eigenschappen
- De eerste resultaten
 - Patronen
 - Soortenlijstjes
- Toekomst en perspectieven

TRACING nature
connecting the fields and wildlife

LIKONA contactdag 2013

Doelstellingen

- Onderzoek past in breder kader
 - Ruimtegebruik karteren en habitatgebruik analyseren
 - Optimale levensstrategie: reproductie, zangposten, camera surveys
- Voedselbeschikbaarheid als sleutelfactor
 - Biotoop gerelateerde verschillen tussen aantallen en diversiteit
 - Verschillen in grootteklassen tussen biotopen
 - Temperatuur effect op aantallen, overal gelijkaardig?
 - Variatie binnen één biotoop

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconstructing the
 landscape and wildlife

Inleiding het onderzoeksgebied

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconstructing the
 landscape and wildlife

Inleiding nachtzwaluw *Caprimulgus europaeus*

- Annex I Birds Directive
- Bosland SBZ gebieden (Speciale Bescherming Zones)

maar...

- Verborgen levenswijze
 - Moeilijk om te bestuderen a.d.h.v. normale technieken
 - Wetenschappelijke informatie beperkt, gedateerd, anekdotische informatie
 - Ruimtegebruik, voedselkeuze, overleving,... correct?
 - Gerichte- en doeltreffende beheermaatregelen – IHD's

LIKONA contactdag 2013

TRACING **nature**
reconstructing the past and future

Methode zenderen

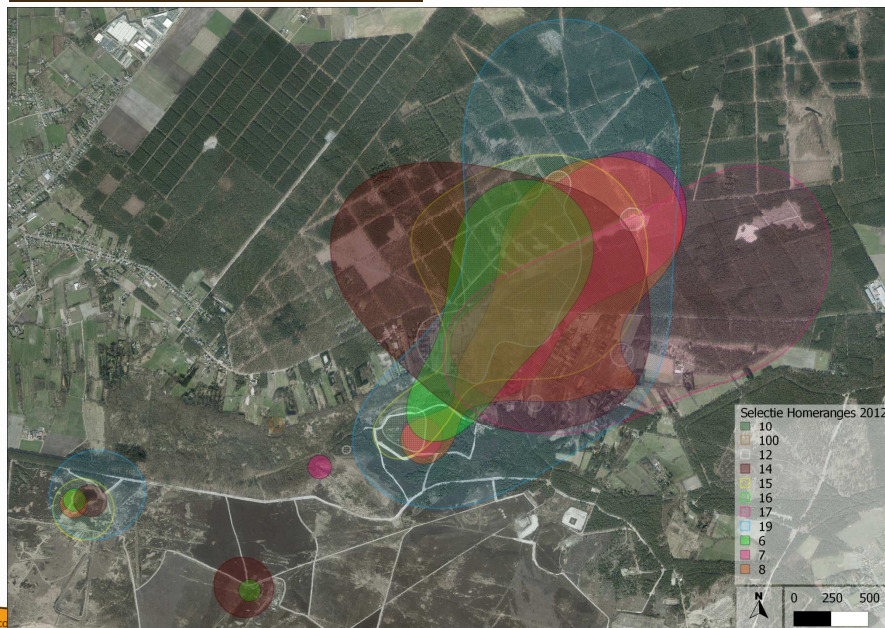

TRACING nature
teaching us about birds and nature

LIKONA contactdag 2013

Resultaten zenderen

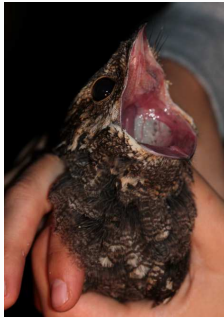

LIKONA.GG

Voedselbeschikbaarheid

- Nachtactieve insecteneter – jagend op het zicht
 - Nachtvinders
 - Kevers
 - ...
- Hoofdzakelijk bosranden & boomgroepen
- Ogen, bek, tastharen, gekanaliseerde slokdarm

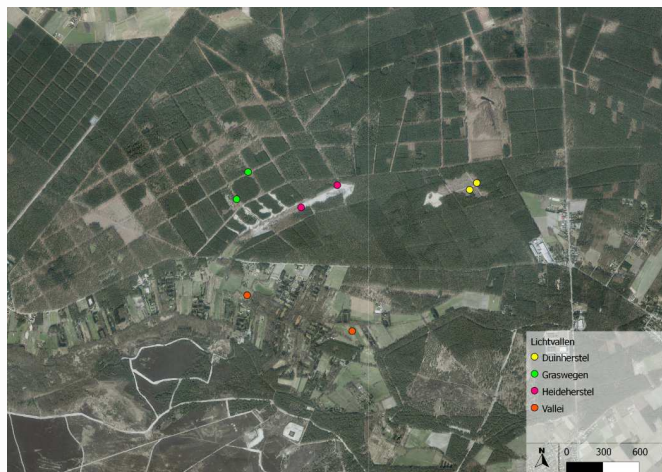

LIKONA contactdag 2013

TRACING NATURE
Researching the
links and wildlife

Methode voedselbeschikbaarheid

- Vier biotopen – telkens twee vallen
- 15W lichtvallen (vloeistof) – lokaal (straal 5m) vangen
- Zonsondergang tot zonsopgang
- Sorteren – drogen – determineren - analyseren

TRACING NATURE
Researching the
links and wildlife

Lichtvallen duinherstel

- 15m Corsicaanse den
- Rand van open ruimte
- 3m Am. Vogelkers
- Midden van open ruimte
- Veel opslag loofhout
- Veel dood takhout

Lichtvallen heideherstel

- 5m opslag berk
- 12m grove den
- Vochtige heide
- Bosrand
- Grove den, lork, berk, eik
- Natte heide, stuifzand
- Eikenprocessie rups

Lichtvallen graswegen

- 12m grove den
- Bosrand
- 6m grove den
- Bosrand
- Pijpestrootje, struisgrassen, bochtige smele, heide
- Eik, corsicaanse den

TRACING **NATURE**
Vereniging van landschap en natuur

Lichtvallen vallei

- 3m els
- Kruidige vegetatie
- Vochtig weiland

TRACING **NATURE**
Vereniging van landschap en natuur

Lichtvallen vallei

- 2m Am. Vogelkers
- Rietkraag
- Nat weiland, kruidige rietkraag
- Paardenweien

TRACING **nature**
levendigheid in landschap en natuur

Eerste resultaten

- 21 staalnames
 - 140 stalen – reeds 50% voltooid
 - 17 281 ongewervelden
 - 324 soorten
 - 204 nachtvlinders
 - 98 kevers
 - 19 waterwantsen
 - 3 mieren
 - 1 oorworm
- Nachtvlinders gedetermineerd
 - Enkele micro's over – moeilijk/niet determineerbaar
- Reeds 50% uitgesorteerd
 - mieren, waterwantsen, kevers (Loop-LHB-andere)
- Enkele kokerjuffers

TRACING **nature**
levendigheid in landschap en natuur

Eerste resultaten nachtvinders

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconnecting to birds and wildlife

Eerste resultaten nachtvinders

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconnecting to birds and wildlife

Eerste resultaten nachtvinders

Soort groep	Num mer FHL	Gesl acht	Soort	Nederland se naam	Rode Lijst Vlaan deren	Gro otte	SomVan Aantal	TN- PV 01- LIC HT	TN- PV 02- LIC HT	TN- PV 03- LIC HT	TN- PV 04- LIC HT	TN- PV 05- LIC HT	TN- PV 06- LIC HT	TN- PV 07- LIC HT	TN- PV 08- LIC HT
	9 027-114-003	Periz oma	alche millata	Hennepnet elspanner	Gewo on	10	48	1	2	2		1	3	14	25

<i>Lasiocampa quercus</i>	hageheld	<i>Lycophotia porphyrea</i>	granietuil
<i>Euthrix potatoria</i>	rietvink	<i>Ellema depressa</i>	naaldboombeertje
<i>Pelosis muscerda</i>	muisbeertje		
<i>Xestia sextrigata</i>	zesstreepuil		
<i>Drepana curvatula</i>	bruine eenstaart		
<i>Xestia baja</i>	bruine zwartstipuil		
<i>Euphyia unangulata</i>	scherphoekbandspanner		
<i>Perizoma alchemillata</i>	hennepnetelspanner		

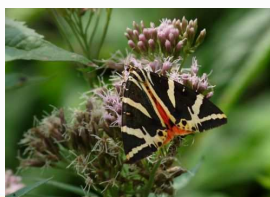
LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconnecting to birds and wildlife

Eerste resultaten nachtvinders

- 204 soorten
 - Grasbeertje
 - Vuurmot
 - Éénstipgrasuil
 - Bruine heispanner
 - Donkere ogentroostspanner
 - Zeggeboorder
 - Spaanse Vlag

Zeer zeldzaam
Zeer zeldzaam
Zeer zeldzaam
geen recente waarnemingen
Zeer zeldzaam
Zeldzaam
IHD zeldzaam

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
reconnecting to birds and wildlife

Eerste resultaten loopkevers

- 36 soorten
- Hoge aantallen
 - Soms tot 1000 per pot
 - Hoge aantallen voornamelijk op 15m
- 20 soorten waarvan 8 op de Rode Lijst
 - Harpalus froelichi **613 exemplaren (bedreigd)**
 - Harpalus griseus **1800 exemplaren**
 - Harpalus smaragdinus **36 ex. kwetsbaar**
 - Harpalus puncticollis **24 (bedreigd)**

LIKONA APHA COLEOPTERORUM
Copyright © by Jach Barysc

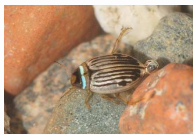
LIKONA contactdag 2013

TRACING **NATURE**
Vereniging van leiders en vrijwillers

Eerste resultaten andere kevers

- Lieveheersbeestjes (9 soorten)
 - Pullus suturalis
 - Myzia oblongoguttata (gestreept lieveheersbeestje)

- Waterkevers –mestkevers- houtkevers (14)

- Hygrotus nigrolineatus **nieuw voor Limburg**
- Corticeus linearis **2e wn na 1950 in België**
- Corticeus fraxini **6 vangsten**
- Serropalpus barbatus **8 exemplaren**
- Pityophthorus glabratus **één km hok**

LIKONA contactdag 2013

TRACING **NATURE**
Vereniging van leiders en vrijwillers

Eerste resultaten andere soortgroepen

- Mieren
 - 3 vliegende soorten
- Waterwantsen
 - 2000 ex. - 19 soorten: Duikerwantsen
 - Geen: bootsmannetjes, platte waterwantsen, schaatsenrijders, ...
 - Zeer grote aantallen – ook op 15m hoogte (**1000 *Sigara lateralis***)
 - Weinig – geen water in de buurt
- *Sigara scotti* (vensigaar) **kwetsbaar**
- *Hesperocorixa castanea* (venmoeraswants) **kwetsbaar**
- *Cymatia bonndorfii* (veenzwemmertje) **bedreigd**
- *Cymatia rogenhoferi* (oostelijk zwemmertje) **zeldzaam**
- *Glaenocoris propinqua* (baardduikerwants) **zeldzaam**

LIKONA contactdag 2013

TRACING **NATURE**
rekening op deels en volledig

Bijkomende informatie

- Braakballen: 10tal
- Uitwerpselen: 100tal
- Hoofdzakelijk kever fragmenten
- Pitten, steentjes, schors
- Facetogen – nachtvinders
- Extra kracht bijzetten van waarnemingen.

LIKONA contactdag 2013

TRACING **NATURE**
rekening op deels en volledig

Bijkomende informatie

- *Strophosoma melanogrammum*
- *Acalles ptinoides*
- *Melanotus rufipes*
- *Phospuga atrata*

- Maaginhoud en kropinhoud
- Voedselbal (*streepkokerbeertjes*)
- Hoofdzakelijk kever fragmenten in 'vlinderpap'
 - Niet vliegende snuitkevers
 - Grond bewonende kevers
- Anekdotische waarnemingen uit literatuur kloppen?

LIKONA contactdag 2013

nature
and wildlife

Verder verloop

- Eindwerken Doortje en Vincent
 - Verdere analyse – relaties en patronen ontrafelen
- Contactmoment werkgroep ongewervelden
 - Februari 2013
 - aanpak onderzoek 2013 voor nachtzwaluwen
 - Heel wat beheerwerken uitgevoerd
 - bijkomend onderzoek voor werkgroep
 - voorstellen
 - nieuwe studenten (eindwerk)
 - nieuwe vrijwilligers of geïnteresseerden
 - Veldwerk
 - Determinaties
 - Uitsorteren

LIKONA contactdag 2013

TRACING nature
science for birds and wildlife

